

● Uus elamurajoon Viiratsis.

VEIKO JÜRISE fotod

Tänavune on hea aasta

Tõine ja sündmusterohke aasta hakkab lõppema. Käes on advendi- ja jõuluuag.

2005. aasta on vallale korda läinud. Seda tunnetab enamus valla kodanikest.

Suureks kordaminekuks saab pidada kapitaalselt remonditud Vana-Võidu Lasteaeda. Maja sai hubane ja mõnus. Seda kinnitavad töötajad ja lapsed, kellele maja on mõeldud. Veel sel aastal loodame sinna saada ka uue mööbli.

Kahtlemata on suur asi Uusna külamaja valmimine. Piirkonna elanikud on oodanud pikisilmi maja avamist, see saab teoks detsembrikuus. Maja maksumuseks kujuneb 4,4 miljonit krooni.

Hoones saab ruumid raamatukogu.

● Uusna külamaja avab ukse juba detsembrikuus.

On suur soov, et rahvas võtaks maja omaks ja hakkaks seda aktiivselt kasutama. Kui vaid suudaks hoida maja rikkumata, mida ei saa öelda kahjuks vastvalminud Viiratsi Algkooli hoone kohta. Igal juhul on ehitis praegu imeilus ja hea oleks, kui see näeks nii välja ka aastate pärast. Lahti hoitakse seda kuus päeva nädalas öhtuti kuni kella üheksani.

See, et Valma info-punkt saab veel käesoleval aastal katuse alla ja valmib järgmisel aastal, on kolmas suur kordaminek. Hoones saab olema info kogu Võrtsjärve piirkonna kohta. Plaanis on ava-

da alaline väljapanek kalapüügist selles piirkonnas. Loomulikult saab külarahvas seal korraldada kultuuriüritusi, rajatakse ka internetipunkt.

Lähiaastatel saab Viiratsi alevik juurde ligikaudu 50 uut individuaalelamut. Viimastel aastatel on koduehitus vallas olnud tagasihoidlik, seda enam valmistab rõõmu poolsada uut „suitsu“. Kogu selle korraldamine on vallavalitsuse töötajatele pannud suure töökoormuse, sest teha on olnud palju. Kõik algas detailplaneeringust 2004. aastal. Rajatud on uued tänavad, vee- ja kanalisatsioonitrassid, tänavavalgustus, elektriliinid, rajamisel on gaasitrass.

Esimene katus on peal. Aasta lõpuks peaks veel mitu maja valmis saama.

Selleks, et kõik saaks korda, on teha veel palju.

Väino Luik,
vallavanem

VOLIKOGUS

3. novembril

Võim on paigas

Rahvaliidu fraktsioon esitas vallavanema kandidaadiks Väino Luige, kes tutvustas oma programmi. „Minu programm ühtib valla arengukavaga,“ ütles Luik ja jätkas: „See on dokument, mille järgi joondutakse kuni 2010. aastani.“

Suurimaks investeringuks peab ta eelkõige Kalmetu Põhikooli juurdeehitust, mis läheb maksma 12,5 miljonit krooni. Kui riik aitab, valmib hoones 2007. või 2008. aastal.

Viiratsi Lasteaia juurdeehituseks kulub 4–6 miljonit krooni. Lisandub üks rühm, mida on hädasti vaja hoogustunud elamuehituse järel.

Kõne all on taas uue hooldekodu ehitamine. Senijani oli koostööplaani Viljandi linna ja Paistu vallaga, kuid et linn ei võtnud seda enam prioriteediks, on tulevik kahtlane. Igal juhul koostööd Viljandi linnaga tehakse ja põletav hooldekodukohtade vajadus püsib.

Endine „Viikomi“ maja, kus asuvad sotsiaalkorterid, kohandatakse päevakeskuseks. Ülejäänud pinnale tulevad saun ja ruumid Viiratsi Puuetega Inimeste Ühingule.

Vee- ja kanalisatsioonitrasside rekonstrueerimiseks kulub 25–35 miljonit krooni euraorahade arvelt. Eksperdid toimetavad ja koguvad andmeid. Aastatel 2008–2009 on ehitamise kõrghetk.

Elamuehitusega alustati hoogsalt ja see jätkub. Olemasolevatele lisandub veel kuni paarkümmend hoonet.

Tootmisbaaside arendamiseks plaanitakse Iva tee äärde tehnoküla.

Heakorrale pühendatakse enim tähelepanu ja raha. 2006. aastal tehakse korda Viiratsi aleviku keskväljak.

Üha enam tähelepanu pööratakse sotsiaalteenuste edasiarendamisele ja töötutele. On väga tõenäoline, et Viirat-

si Lastekodu tuleb valla haldusse.

Ladusaks saab pidada senist koostööd vallavolikoguga, igakülgset toetatakse külavanemate tegevust.

Salajase hääletamise tulemusena on 14 poolt- ja 3 vastuhäälega vallavanem Väino Luik. Tema ettepanekul kinnitati seitsmeliikmeline vallavalitsus: tulundusühistu „Valma Kalur“ juhatuse esimees Leo Aasa, aktsiaseltsi „Ekseko“ haldusosakonna juhataja Heino Auksmann, abivallavanem Sulev Kannimäe, sotsiaaltöö vanemspetsialist Ülle Lepik, Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli direktor Tarmo Loodus ja nõunik Mati Tamberg.

Vallavanema ja vallavalitsuse liikmete tasustamist ei muudeta enne 2006. aasta märtsikuud, kui järgmise aasta eelarve on vastu võetud. Vallavanema palgaks jääb 14 500 krooni kuus.

Revisjonikomisjon valiti kolmeliikmeline: esimees Peeter Raud, aseesimees Kaupo Kase ja liige Väino Viidebaum.

Eelarve- ja maaelu komisjoni esimees on Mati Leemet, aseesimees Ly Raudjalg ning liikmed Tiina Jaksi, Väino Luik, Veiko Jüris, Laine Kütt, Jaan Lepik, Enn Paap, Jaanus Pukk, Ivar Seidla, Marko Vaher ja Kadri Vollmann.

Haridus- ja kultuurikomisjoni esimees on Enna Lond, aseesimees Mait Siirus ning liikmed Egon Edo, Astra Jamnes, Andrus Jõemaa, Sulev Kannimäe, Mari Lauer, Annika Otsma, Maire Paju, Riho Pulk ja Piret Viira.

Tervishoiu- ja sotsiaalkomisjoni tööd hakkab juhtima Ülle Gurjev, aseesimees on Pille Vaiksaar ja liikmed Elviira Hendrikson, Alina Ignatenko, Vello Jõgis, Mari Karilaid, Maie Köll, Jaan Köverjalg, Ülle Lepik, Lea Peips, Edda Riesenberga ja Elvriide Sibrits.

Erilisi muudatusi ei tehtud ka kompensatsioonide osas. Muudatus viidi sisse 2002. aasta 19. detsembri volikogu otsusesse nr. 55, mis tähendab maksta eestseisuse töö eest fraktsiooni esimeeste, külavanemate kogu esimehele ja

koalitsiooni määratud esindajatele 1000 krooni kuus endise 500 asemel.

Kaupo Kase esitas valimisliidu „Avatud Viiratsi“ ettepaneku volikogu esimehe töötasu kohta. Praegu on volikogu esimehe töötasu põhikohaga töötamisel 80 protsenti vallavanemale määratud kuupalga määrast. Muudatus tähendab 5500 krooni kuus, põhjendus – töö hulk pole suur.

3 poolt-, 1 erapooletu ja 13 vastuhäälega ei läinud ettepanek läbi.

Omaavalitsusliidu esindajad jäid samaks

Viiratsi valla esindajateks Viljandi-maa Omaavalitsuse Liidu vanematekogu koosseisus olid ja jäid ka uue valimise käigus volikogu esimees Leemet Lõo ja vallavanem Väino Luik, neid asendavad vastavalt Mati Leemet ja Sulev Kannimäe. Viiratsi valda esindavad Eesti Maaomavalitsuste Liidu volikogu esimees Leemet Lõo ja vallavanem Väino Luik ning asendajad on Mati Leemet ja Sulev Kannimäe.

Lühidalt olulisest

Viiratsi Algkooli hoolekogusse määrati volikogu esindajana Astra Jamnes.

Registreeriti fraktsioon „Avatud Viiratsi“.

Kooskõlastati Viiratsi tehnopargi asukoht Viljandi maakonna planeeringus aastateks 2005–2010.

Anti nõusolek Viiratsi valla munitsipaalomandis oleva Aasa tänava kinnistu koormamiseks isikliku kasutusõigusega. See puudutab elektrivarustuse õhuliini elamurajooni pumplate liitumishenduse tagamiseks.

Volikogu liige Roland Tulik andis edasi teadaande kristlike väärtuste konverentsi toimumisest.

Järgmine istung toimub 22. detsembril Viiratsi Kool-Huvikeskuse saalis. Arutamisele tulevad eelarvemuudatused ja esimest korda loetakse 2006. aasta eelarvet. **Maret Lina**

NOORT VERD JUURDE EI TULNUD

Tava kohaselt annab opositsioon võimalikele 100 kriitikavaba päeva, kuid Viiratsis pole selleks vajadust – jätkab ju endine seltskond: noort verd juurde ei tulnud ja ka kombed on samad.

Teatavasti koosneb volikogu erinevate huvigruppide ja erineva mõttemaailma esindajatest. Koostöö eeldab austavat suhtumist ka vähemuse arvamusse.

Vestlesin Rahvaliidu Viiratsi kohaliku tippjuhiga, kes tõsimeelselt mainis, et rahvaliitlased ei pea valimisliidu nimekirjas kandideerinuid tõsiselt võetavateks saadikuteks. Ja nii ka tegelikkuses toimiti. Valimisliitu ei vaevutud õigel ajal tutvustama volikogu komisjonide arvu, võimaliku koosseisu ega töövaldkondade kohta. Tõsi, viisakuslinnukesel kirjja, sest viimasel päeval siiski avalikustati meie esindajale uute komisjonide esimeeste nimed. Viivitamise põhjus oli lapselegi väga lihtne: et valimisliit ei saaks koguneda ja oma ettepanekuid teha, seda nii esimeeste

kui liikmete kandidaatide kohta.

Läbiarutamatus andis istungil ka kohe tunda: volikogude komisjonide töövaldkonnad jäid kohati ebaselgeks ja on oht, et mõne valla elu vajaliku probleemiga volikogu ei tegelegi, nagu oli ka eelmise koosseisu ajal. On oht, et tulevikus võib tekkida volikogu esimehe ja tema kureeritava komisjoni vahel huvide konflikt. Meie volikogus on see juba sisse kodeeritud. Teatavasti Jüri Ginteri koostatud „Volikogu liikme käsiraamatus“ ei soovitata komisjoni esimeesteks kinnitada valla inimest, kes on mingi valdkonna alal monopoolses seisundis.

Teisel istungil kinnitati vallavanemaks Väino Luik. Vallavanem tutvustas volikogule oma tegevusprogrammi. Olulisemast mõne sõnaga: suuremat rõhku pannakse heakorrale, kaalumisel on arenguspetsialisti ametitool. Ebaselgeks jäi, kes tegeleb külaliikumise ja kuidas toimub valla ettevõtluse arendamine/soodustamine tegelikkuses.

Samal istungil kinnitati ka volikogu esimehe töötasu. „Avatud Viiratsi“ lähtus oma eelnõu esitamisel seadusest tulenevatest volikogu esimehe kohustustest ja leidis, et 5500 krooni on alla 4000 elanikuga valla juhile sobiv hüvitus. Selle eelnõu hääletas vana kaardivägi üksmeelselt maha. Meie eelnõud ei toetanud Leemet Lõo, Mati Leemet, Enna Lond ja teised – kokku 14 saadikut. Soliidne oleks olnud, kui volikogu esimees poleks esitanud oma seisukohta oma hüvitise suhtes ja oleks ennast taandanud palga küsimuse arutelust. Kahjuks Viiratsis pole head tavad kombeks.

Huvitav, kuidas eespool toodu mõjub volikogu tööõhkkonna loomisele. Tundub, et usaldamatusele on rahvaliitlased taas tõhusa annuse lisanud.

Meeldiv on see, et revisjonikomisjoni esimehe ametikoht anti Reformierakonna saadikule. Jõudu, Peeter Raud, sellel vastutusrikkal ametipostil!

Roland Tulik, volikogu liige

Ma panen talle “kahe”, sa paned talle “kahe” – ja asi ongi kombes

Kauaaegse õpetajana olen sellist sa-lalepet õpetajatetoas kuulnud. Ja mis õpetaja on öelnud, sellest ta enam ei loobu.

Kahesaajad on pedagoogidele lausa nuhtluseks kaelas. Neid kirutakse, et jõe tohmakad, loodrid ja nahavedajad. Kuidas nad õpetajate silma all sellisteks said, sellele ei vaevuta mõtlema. Ei vaevuta mõtlema, et istuma jääja on ju nende töö praak. Harva leidub siiski pedagooge, kes endale tuhka pähe raputavad: ma ei osanud õpetada nii, et kõik aru saaksid.

Keegi ei taha olla halb õpetaja. Halb on õpilane – ta ei õpi. Õpilane peaks nagu rahul olema sellega, et ta on rumal ja jääbki selleks.

Ajast aega on koolides mahajääjates selliselt suhtunud. Juhtkond arutab õpetamisel esinevaid vigu harva ning püsibki seisukoht: õpilased on laisad ega viitsi koduseid töid teha, pealegi segavad nad tundi. Õpetaja pääseb terve nahaga. Süüdi jäävad ka lapsevanemad, vaesed emad, kes kodus laste tööd ei jälgi või koguni ära ei tee.

Miks õpilased segavad tundi?

Üks matemaatikaõpetaja rääkis mulle hiljuti: “Ei tööta kaasa... Lükkas keeleot-sa joonlaua auku ja vaatas mulle otsa.”

Küllap see õpilane ei saanud ainest aru ning hakkas igavusest tegutsema. See, et ta seitsmenda klassi õpilasena oli protsendi leidmise unustanud ja sai selle eest tõgada, võis küll sisemist viha põhjustada.

Lüngad vajavad pidevat ravi, mitte solvavat mõnitamist.

See teismeline poiss on tarmukas ja hea laps, kuid jäi istuma. Emakeeleõpetajagi oli kergemalt läbi ajanud ja pannud talle “kahe” – ikkagi põhiained puudulikud, las kordab klassi.

Õpikud peaksid sobima õpilaste eale. Sageli on need tõlgitud pedagoogile käsiraamatuks või mõeldud vanemale koolieale või teistsugusele koolile. Üsna tihti on õpikud raske keelega, ei vasta programmile ja pakuvad entsüklopee-

dilisi teadmisi. Selline ajalooõpik oli eelmisel õppeaastal kasutusel kaheksandas klassis uusaja kohta. Kindlasti sobinuks see olümpiaadihuvilisele, kuid mitte talivalisele keskastme õpilasele.

Kui kooli direktor võtaks sellise õpiku kätte, kuluks tal kodutöö peale kolm-neli tundi ja vaevalt veel materjal selge oleks. Aga õpilasel on järgmiseks päevaks ka teisi aineid õppida.

Leian, et sellist õpikut kasutades piisaks hindepänekul arvestusest: õpilane on materjali läbi lugenud, kuulnud loengut ja kommentaare ning avaldanud arvamust – aitab. Mõtetu oleks õpitu kordamiseks teha teste. Need tekitavad ainult viha õppeaine vastu.

Veel näib koolides püsivat see joon, et õpetaja nõuab nii-öelda viimast, nagu tema põhjalik õpetus leiaks kasutamist alati. Kuid kõigist ei saa matemaatikuid, loodusteadlasi, keemikuid ja ajaloolasi. Õpetamine ei tohiks muutuda üliraskeks, küll aga peab õpetus olema arusaadav ja eluline. Seejuures tuleks jälgida, kas õpikud ja kallid töövihikud on ka otstarbekad.

Loomulikult peab õpilane end kõige kindlamalt tundma emakeeles – see annab talle identiteedi. Tänapäeval aga kogeme, et emakeelest tähtsamaks peetakse inglise keelt. Emakeelele tuleb igas koolis anda siiski vääriline koht ja teha kõik, et õpilased mõistaksid, kes me oleme ja mida me elus väärtuslikuks peame. Kui emakeel on hästi käes, pole raske omandada ükskõik millist teist keelt.

Vähe loetakse ilukirjandust. Samas aga raisatakse aega kirjandusteoreetiliste probleemidele. Kirjandus ja filmikunst näikse nagu võitlevat. Kirjanduse elav sõna aitab noortel avada eetilisi ja esteetilisi rikkusi – seda teostes olevate elunähtuste analüüsimise põhjal. Filmides on aga kahjuks esiplaanile tõstetud kuritegevus. Leitakse, et teisel on tarvis nina sisse lüüa, ja vargus nagu polekski pahe ning narkots ja suitsetamine samuti mitte. Ei usuta Jumalat, ehkki Euroopas ja mujal maailmas ei saa rahvas temata elada, tema olematust pole suutnud kee-

gi tänase päevani ära põhjendada.

Kõigele sellele mõeldes jõuame veendumusele: meie koolides enam ei õpetata kasvatades, mida veel nõuka ajal tehti, ja seda heas mõttes. Usun, et see on praegu hetkeline teostamatus. Kõik aineõpetajad peaksid püüdma ikkagi noorsugu ka kasvatada. Kui sellele pühendada tunnis oskuslikult mõni minutki, oleks sellel mõju.

Iga õpilase istuma jäämine teeb riigi eelarvesse sügava augu. See auk pole väiksem ka vanemate rahakotis. Ja ükski laps ei taha istuma jääda, see jätab jälje tema vaimsele palgele.

Ei saa pidada tugevaks seda õpetajat, kes rusikaga lauale tagudes nõuab vaikust. Tund küll jätkub, kuid hirmu all, laste mõtetegevus on pidurdatud.

Iga viga, ka õpetamisel tehtud vigu annab parandada.

Panen praegu kokku raamatut “Maailm vanasõnades”, milles on 30 000 maailma rahvaste vanasõna 145 maalt ja rahvalt. Pühendan selle teose oma õpilastele.

Valisin mõned.

* Õpetaja õpetagu kõiki lapsi armastusega, kedagi ei tohi vihata ega kiusata. (Ameerika)

* Õpilastele loovad sageli kõige rohkem musti päevi nende õpetajad. (Ameerika)

* Maailmas on palju selliseid lapsi, kelle elu algab varakult uperpallidega. (Mehhiko)

* Kui õpilane teha pulbriks, siis see mürgitab esmalt õpetaja enda. (Hiina)

* Õpetamise üks esmasoovitusi on: proovime veel kord – juba hakkab minema. (Soome)

* Ära jää ükskõikseks selle suhtes, mis loob komplikatsioone. (Inglise)

* Õpilast ei tohi jätta oma muredega üksi. (Leedu)

* Mõtlemine on kõige raskem töö. (Kreeka)

Kaleph Jõulu

TÄHISTATI ISADEPÄEVA

*Isa, võta vastu mu pisike soov:
olgu järgmine aasta sul õnnetoov,
ärgu sul muresid olgu palju,
sest muidu su nägu on tõsine, valju.*

J. Oro „Väikese poisu õnnesoov“

Nii lugesi Karl Mehis 13. novembril isadepäeva peol Tänassilma rahvama-jas. Saal oli kaunistatud lasteringis val-mistatud töödega – seinal olid läbisegi lilled, ämblikud ja käejäljed.

Järgnes lasteringi esinemine ja lus-timine koos isadega. Lapsed tantsisid ja võistlesid. Suurimat rõõmu valmis-tas puuklotsile naeltest pildi valmis-tamine. Kopsimine kostus maanteeni: lapsed nautisid naelte tagumist, aga eriti tegutsemist koos isadega. On ju teada, et kodus jääb isadel aega napiks lastega meisterdamiseks või mängimi-seks.

Kui emad tegevusetusest haigutama

hakkasid, tehti kringlisöömise paus. Rõõmu valmistas see, et kohalolijate hulgas oli ka neid, kelle lapsed laste-ringi töös ei osale.

*Täiskasvanu on imelik,
ta elab nagu pimesikk,
ei saaks vist üldse asja tast
kui seltsiks tal ei oleks last.*

L. Tungal, „Täiskasvanu“

Pille Sihver

Kalmetu Põhikool tähistas 135. aastapäeva

Eakas Kalmetu Põhikool kannab turjal juba 135 aastat. Seda on piisavalt palju, et tähistada sünnipäeva koos praeguste ja endiste õpilaste, õpetajate, töötajate ja sõprade ning külalistega.

Ettevalmistused suureks peoks algasid mitu kuud varem. Liialdamatult võib öelda, et üritusele andsid oma panuse kõik Kalmetu Põhikooli õpetajad ja enamused õpilased. Õpetajad kandsid kogu organisatsioonilist poolt ning õpilased abistasid seal, kus vaja – usku, ilma õpilaste abita oleksid õpetajad jänni jäänud.

Õpilased ise said osa kokkutulekule eelnenud sünnipäevanädalast.

1. novembril toimus traditsiooniline Aastapäeva jooks, mille start antakse igal aastal esimese koolimaja asukoha juurest. Esireast stardivad eelmise aasta võitjad, finiš on kooli vana maja ees.

Sel aastal tulid nooremas astmes võitjateks Kadri Gering (1. kl.) ja Raido

Rüütel (4. kl.) ning vanemas astmes Elen Leemet (6. kl.) ja Lauri Küttim (9. kl.). Märkimisväärne on see, et Raido ja Lauri võitsid teist aastat järjest.

2. novembril toimus ülekoolline Kalmetu Põhikooli teemaline viktoriin. Noored pidid tundma ajalugu ning teadma fakte õpetajate ja üldise koolielu kohta.

3. novembril pidutsesid õpilased Tänavassilma rahvamajas. Diskol oli näha ka kooli vilistlasi. Kooli sünnipäevanädala võttis kokku poolteisetunnine kontsert, millele järgnes ühine sünnipäevakringli söömine. Esinejate sõnul võis kooli esinemist pidada suure vilistlaskokkutuleku kontserdi peaprooviks. Seal andsid õpilased üle ka kingituse koolile – võimsa ja ilusa täakliila.

5. november algas kontserdiga Viljandi Pauluse kirikus. Esinesid Kalmetu Põhikooli laululapsed ja vilistlaskoor. Kohalolijate sõnul oli kontsert jumalakoja lausa jumalik. Kirikust edasi liiguti koolimajja, kus kell 17 algas kontsertaktus. Rohkearvulist publikut rõõmustasid laululapsed, tantsulapsed, orffilli- ja plokkflöödi ansambel ja vilistlaskoor, Tänavassilma rahvamaja naisrahvatantsurühm "Kaheksakand" ja etlejad. Suurepärase kontserdi lõpetas õpilaste, vilistlaskoori ja õpetajate ühislaul "Sõber raamat", mis läks paljudele hinge. Südamliku kontserdi eest tuleb tänada Maire Sarapuud (tantsuline osa), Allar Jakobsoni (muusika) ning Ene Toomsalu (sõnaline osa).

● Süüdatakse peotuli.

ILVAR OJA fotod

● 4. ja 5. klassi poisid esitavad meeste tantsu.

2., 3. ja 4. klassi tüdrukud esitavad kava "Nukuga koos".

Kogu koolimajas võis näha kunsti, mida Kalmetel teevad lapsed Tiiu Edo, Maire Sarapuu ja Anneli Valgre juhendamisel. Tavaliselt jääb õpetussõnadest üksi väheks. On vaja ka õpetuse vastuvõtjaid ja elluvijaid. Kalmetu Põhikool tänas laupäeval kontserdil esinenud õpilasi ning kinkis mälestuseks pastapliiatsi ja kaardi.

Pärast kontserti lõbustas külalisi Põltsamaalt pärit ansambel „Jeerum“. Diskomuusikat mängis Mart Saar. Jalga keerutati hiliste tundideni. Vilistlastel oli võimalus vaadata õpilastööde näitust, vanu pildialbumeid, uusi ja vanu õpikuid ning jäädvustada oma lend pildile, aga ka lihtsalt istuda klassiruumis oma klassikaaslastega ja meenutada "vanu häid" aegu.

Kõige rohkearvulisemalt olid esindatud 1993. aastal lõpetanud 31. lend ja 2000. aastal lõpetanud 39. lend. Mõlemast oli kohal 15 inimest. 12 inimest oli kohal ka 12. lennust (lõpuaasta 1964).

Ainuke kurb noot kogu ürituse juures on see, et vana koolimaja läheb lähiaastatel lammutamisele. On ta ju parajas eas, andmaks üle oma tähtis ülesanne uuele ja kaasaegsemale ehitisele.

Enne südaööd toimus vanas majas vilistlaskoori öökonsert, mis oli ühtlasi huvitajalt vana majaga.

Taaskohtumiseni viie aasta pärast samasugusel toredeal üritusel, aga siis juba uues majas!

Kaisa Saar,

Kalmetu Põhikooli huvijuht

Noppeid vilistlaste tagastatud ankeetidest

- Tervitan pensionäre.
- Elu on ilus.
- Oli tore aeg ja olid head õpetajad.
- Väga ilus koolimaja.
- Vägev kool oli!
- Et tuleks rohkem lapsi.
- Taastada kooli aed!
- Et kokkutulekud jätkuksid.
- Armastan seda kooli.
- Kahju on vanast koolimajast, aga see on paratamatus, sest aeg teeb oma töö.
- Ärge seda vana maja ikka lammutage!
- Kui vana majaosa lammutatakse, võiks uues ehitises olla aukohal vana maja makett – nii seest kui väljast.

Projektikoolitus pakub võimalusi

12. novembril toimus Tánassilma rahvamajas koolitus „Õppimine parandab elukvaliteeti“, mille korraldas Eesti Harrastusteatri Liidu esimees, Tallinna Toomklubi direktor Jaan Urvet. Koolitusel õpetati, kuidas küsida erinevatest fondidest raha.

Tõdeti, et fondides on raha rohkem, kui inimesed oskavad küsida. Toetust on võimalik saada peaaegu igas eluvaldkonnas. Fondides töötavad täiesti tavalised inimesed, kes on alati valmis projekti koostamisel aitama. Eriti oodatud on projektid, kuhu on kaasatud mehed – kas see näitab naiste suuremat aktiivsust, ei tea.

Pikk päev suurepärase lektori eestvedamisel möödus märkamatu. Osalejaid oli Tánassilmast, Uusnast, Saarepeedi vallast ja Viljandist. Kes kohale tuli, jäi rahule.

Tekkis soov analoogseid kohtumisi jätkata, kuid sel juhul oleks vaja teada huviliste ringi. Oma soovidest võiks teada anda rahvamajja.

Pille Sihver

EAKATE PÄEV TÁNASSILMAS

24. oktoobril kogunesid Tánassilma ja Uusna kandi inimesed Tánassilma rahvamajja, et tähistada eakate päeva. Laual olid kodus valmistatud küpsetised ja mitmesugused teed.

Esinema oli kutsutud Maire Paju Viiratsi rahvamajast. Ta tutvustas meie hõimurahvaid. Külalisel oli näidata huvitavat materjali, mida ta oli kaasa toonud reisiselt hõimurahvaste juurde. Ettekanne oli haarav ja sisutihe.

Teine külaline oli Maie Kambek Karula külast. Tema kitarrimängu saatel laulsid pidulised tuntud seltskonnalaule.

Kel lusti, sai jalga keerutada.

Pille Sihver,

Tánassilma rahvamaja juhataja

● Kõneleb folklooritundja Maire Paju. PILLE SIHVERI fotod

● Alumisel pildil on muusikalised hetked.

Võrdsed võimalused – mida see tegelikult tähendab?

Võrdsetele võimalustele mõtleme tavaliselt siis, kui meie endi või mõne lähedase õigusi mingil moel piiratakse. Tegelikult on ühiskonnas palju selliseid sotsiaalseid grupe, keda diskrimineeritakse iga päev kas rahvuse, kultuurilise identiteedi, religiooni, soo, vanuse, seksuaalse orientatsiooni, sotsiaalse staatuse või näiteks kehakaalu osas.

Eesti on võimalusterohke

Kui jagada ühiskonnad laias laastus kaheks, siis võib neid vaadelda *kastiversus* redelisüsteemina. Kastisüsteem tähendab seda, et sa sünnid ilma teatud staatusega ja sellega lähed sa ka hauda. Kui sa sünnid vaeses peres ja sinu esivanemad on tänavakaupmehed, siis suure tõenäosusega ootab ka sind samaväärne saatus. Diskrimineerimine on ühiskonda juba oma olemuselt sisse kodeeritud. Redelisüsteem on indiviidi tasandit arvesse võttes lootustandvam. Sellises ühiskonnas on võimalik piltlikult öeldes ühest kastist teise liikuda.

Eesti pakub "liikumis-" ja valikuvõimalust. Me oleme sellega harjunud ja peame seda iseenesest mõistetavaks. Ometigi ei puudu ka sellises ühiskonnas diskrimineerimine, kuid me ei pruugi seda endale igapäevaste olukordade taustal teadvustada. Ja selline süsteem toodab eriti salakavalalt kodanikke, kes oma edu nimel kasutavad võrdsete võimaluste vähendamiseks ära kellegi rahvust, vanust või sugu.

Pealinn pole terve Eesti

Ma olen noor inimene, kuid olen oma lühikese elu jooksul suutnud elada neljas Eesti linnas – Rakveres, Pärnus, Tartus ja Tallinnas.

Tallinnas on lausa eluliselt vajalik

Piret Pert,
Sotsiaal-
demokraatliku
Erakonna
pressinõunik,
Noorte Sotsiaal-
demokraatide
peasekretär

olla edukas ja kõige parem. Eriti neil, kes tulevad mõnest väiksemast Eesti linnast, sest paljude tallinnlaste jaoks on kõik väljaspool pealinna perifeeria ja seal tulnud inimesed maakad. Ja sellest maaka staatusest väljarabelemine ühel hetkel valusalt kätte maksabki.

Kõike (see tähendab raha) justkui on, aga mitte kunagi piisavalt. Ja mitte kunagi pole piisavalt hästi, sest naabril (kolleegil) on ju paremini. Ja alati on see hirm, et keegi sulle meelde tuletab, et sa oled näiteks Viljandist, Pärnust või Tartust (see viimane on kõige hullem, sest siis oled sa raudselt ka kohutavalt aeglane ja kunagi kannnud jubedat väljaveninud kampsunit).

Surve olla edukas on võtmesõna. Kõrgemat seletatakse madalama kaudu. Inimesed liigitatakse pragmatikuteks ja emotsionaalselt tasakaalututeks. Materialistlik ühiskond peab normaalseks ja tõsiselt võetavaks neid esimesi. Selline sotsiaalne surve toodab diskrimineerijaid. Sellepärast on äärmiselt oluline, et regioonidevaheline erinevus poleks märkimisväärselt suur. Et need inimesed, kes ei ole sündinud pealinnas, ei peaks pelgalt selle fakti pärast, ninast veri väljas ja vahendeid valimata, rügamata.

Kes tagab võrdsed võimalused?

Kes neid võrdsed võimalusi siis peab tagama? Kas Riigikogu liikmed või tööandjad? Siinkohal tuleb igapäev vaadata peeglist ja näha ennast eelkõige Eesti kodanikuna, kes soovib ühiskonda, kus poleks eemale tõugatuid lihtsalt seepärast, et missivõistlustele ei julge minna naine, kes ei näe välja nagu kõrsik ja et töökohtadele julgeks kandideerida ka inimene, kelle jalad on aheldatud rästooli.

Praegu käib avalik diskussioon eelkõige naiste ja meeste vahelise võrdsuse tagamise ümber. Jah, see on tõsi, et naised saavad reeglina samal tööpostil olles vähem palka. Aga millegipärast räägitakse palju vähem sellest, et kohvikusse minnes eeldatakse, et toidu eest maksab mees. Samuti olen ma väga harva näinud, et ööklubidesse saaksid mõnel öhtul tasuta sisse mehed ja hoopis naised peaksid pileti ostma. Ometigi on tasuta klubiõhtuid naistele küllaga.

Mida ma sellega öelda tahan? Ikka seda, et on asju, mida esmapilgul ei näe. On diskrimineerimist, millele iga päev ei mõtle. Eestis on ka neid, kes pole sünnipäraselt eestlased, kelle seksuaalne orientatsioon ei ole tavamõistes traditsiooniline ja kelle töö- ja eluruumid, ameti-, haridus-, kultuuri-, spordi- ja teenindusasutused ei vasta võrdsed võimalusi silmas pidades vajalikele kriteeriumidele. Ja selles saab palju ära teha tavakodanik, olgu ta siis Riigikogu liige, tööandja või klienditeenindaja.

Võrdsed võimalused – mida see siis tegelikult tähendab? Seda, et muutumine tolerantsuse poole algab suhtumisest. Võrdsed võimalused eksisteerivad ennekõike meie peas ja alles siis mustvalgel seadustes või mõnel muul tähtsal paberil.

“ÕNNETÄHT” OLI MEIEGA

20. novembril oli Viljandi kultuurimajas Represseeritute Klubi puhkeõhtul külas Tänaõhtu rahvamaja naisrahvatantsurühm „Kaheksakand“ ehk „Õnnetäht“. Niisugust nimetust kannab üks rahvarõivamotivi. Näitsikud esitasid sügavad tundemoodilised tantsud „Põhjamaa“ ja „Ma tahaksin kodus olla“, mis said tugeva aplausi osaliseks. Need ja kava teises osas esitatud *line*-tantsu numbrid tõid inimestele, kes läbi käinud sõjatallermaad ja Siberi põrgutuled, sära silma ja rõõmupisara palgele.

Just niisuguseid elamusi me tulemeegi otsima, et mingilgi määral sisustada oma halli argipäeva ja tunda end kordki kuus kuidagi teisiti ja olla pühapäevases riietuses.

● Esineb „Kaheksakand“.

KÄTLIN SARAPUU fotod

KANNATANUD LEIAVAD ABI OHVRIABIKESKUSEST

Tartu Pensioniameti Viljandi osakonna ruumides asuv Viljandi-maa ohvriabikeskus on teenust pakkunud üle kümne kuu. Selle aja jooksul on keskusse abi saama tulnud 140 inimest, neist 90 korral on tegemist olnud perevägivalda juhtumiga.

Suurem osa ohvritest on meieni jõudnud politsei kaudu. Teave nende kohta jõuab ohvriabikeskusesse just politsei vahendusel ning ohvriabitöötajatel on võimalik kannatanutega vajaduse korral kontakti võtta.

Ohvriabikeskus ei tegele ainult perevägivalda ohvritega – püütakse aidata kõiki ohvreid.

Mis on ohvriabiteenus? Ohvriabiseaduse 3. paragrahv ütleb: «Ohvriabi on avalik teenus, mille eesmärgiks on hooletuse või halva kohtlemise, füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalda ohvriks langenud isikute toimetulekuvõime säilitamine või parandamine.»

Ohvriabitöötaja on sotsiaalkindlustusameti ametnik ja ohvriabiteenus on kõigile tasuta. Abi saab iga inimene, kellele on põhjustatud kannatusi või tekitatud kahju, sõltumata sellest, kas kahju tekitaja on tulnud avalikuks ja kas tema vastu on algatatud kriminaalasi.

Abi andmine ei eelda kuritegu. Iga inimene võib abi saamiseks pöörduda oma piirkonna ohvriabitöötaja poole. Keskusesse pöördunud kannatanu võib soovi korral jääda anonüümseks. Kui ohver juba teab oma soove ja vajadusi, on teda ka lihtsam aidata.

Hüvitist makstakse kuriteo tagajärjel tekkinud raske tervisekahjustuse või vähemalt kuus kuud kestva tervisehäire korral ning ohvri surma korral tema ülalpeetavatele. Ohvriabitöötaja juures saab igakülgset informatsiooni hüvitise taotlemise kohta. Hüvitise maksimise otsustab kohaliku pensioniameti direktor.

Sageli tullakse ohvriabikeskusesse nõu ja abi küsima viimases hädas – kui enam kannatada ei suudeta. Abivajaja on segaduses ning ta ei leia olukorrast väljapääsu. Ohvriabitöötaja ongi sel teelahkmel oma nõu ja jõuga toeks. Tä kuulab esmalt inimese rahulikult ära ning püüab seejärel teda toetada nii emotsionaalselt kui ka otsuste tegemisel.

Vajadusel saab ohvrit juhendada suhtlemisel riigi ja kohaliku omavalitsuse asutustega, ettevõtete, mittetulundusühingute ja teiste asutustega. Temalt saab teavet ka selle kohta, kuhu ja kuidas oma probleemidega pöörduda. Üks on aga kindel: ohvriabitöötaja ei saa pöörduja eest otsuseid vastu võtta, need tuleb inimesel ühel hetkel endal teha.

Nii ongi – mitte keegi teine palju ära teha ei saa. Igas inimeses on tegelikult olemas jõud, mille abil edasi minna. See tuleb endas vaid üles leida.

Vabaduse plats 6–403, Viljandi, t. 433 0555, e-mail: viljandi. oa@ensib.ee. Kodanike vastuvõtt E, K, R kella 9–12 ja 13–16.

Evelin Leppik,

Ohvriabi Viljandi osakonna peaspetsialist

Palju õnne, detsembrikuu sünnipäevalapsed!

4. Selma Milvek	Tänassilmast	84	
4. Lilia Mävrä	Viiratsist	81	
4. Laine-Rosilda Reiss	Viiratsist	75	
5. Peeter Kanep	Viiratsist	85	
5. Hilma Kirppu	Uusnast	84	
5. Vilma Saksniit	Viiratsist	81	
6. Aino Rebane	Viiratsist	77	
6. Kalev Käosaar	Uusnast	65	
8. Jaan Mutli	Survaküläst	91	
9. Heldur Peltser	Viiratsist	75	
10. Anita Väli	Ruudiküläst	73	
12. Olga Kallaste	Jöeküläst	88	
12. Evi Murd	Viiratsist	80	
12. Väinu Reijal	Vardjalt	70	
13. Laine Allas	Saareküläst	79	
17. Reet Aid	Verilaskelt	65	
18. Ljuli Stenar	Uusnast	83	
19. Kaljo Habakukk	Tänassilmast	70	
20. Viktor Burov	Viiratsist	71	
20. Antonina Teearu	Välmast	71	
21. Maia Pruuli	Mähmast	71	
23. Maimu Poimu	Vardjalt	81	
23. Vladimir Karro	Tustist	77	
23. Evi Loog	Vana-Vöidust	72	
25. Niina Kovaleva	Viiratsist	79	
25. Laine Koort	Vana-Vöidust	65	
26. Johan Tamm	Viiratsist	77	
26. Eva Rööm	Uusnast	72	
27. Alla Loo	Viiratsist	86	
28. Ida Koni	Verilaskelt	94	
29. Meida Maasepp	Vana-Vöidust	87	
29. Josif Pisarkov	Vana-Vöidust	84	
29. Asta-Aurelie Kask	Tänassilmast	74	
29. Jutta Salong	Vana-Vöidust	70	
30. Mihkel-Raimond	Treikelder	Verilaskelt	65
31. Iia Egel	Viiratsist	83	
31. Heljo Nõmm	Viiratsist	72	

Sündisid

Sirle Kramma ja Gunnar Kruglovi perre Vana-Vöidus sündis 5. novembril poeg Sander Kruglov.

Viiratsi postkontor ja raamatukogu olid tasakaaluraskustega inimeste jaoks raskesti ligipääsetavad. Täna on postkontori trepp mõnusate astmetega ning raamatukogu trepil mugav käsipuu. Suur tänu kõigile otsustajatele ja tegijatele!

Tänulikud külastajad

Ülitore oli ka Kalmetu Põhikooli algklassilaste esinemine. Laste tantsudes oli tunda suurt taht saada kord sama heaks kui praegused õpetajad. Seegi tuletas meile meelde oma esimesi samme tantsupõrandal. Muinasjutulised olid võimlemistüdrukud.

„Kuukiri“ on nii mõnelgi korral toonud nii sõnas kui pildis lugejateni „Kaheksakanna“ tegemisi. Millega siis tegelevad tosin naist, kes on ühel või teisel moel seotud Kalmetu Põhikooliga – kes õpetaja, vilistlase või lapsevanamana? Pärast väikest uurimist jõudsin jälile, et juhendaja Maire Sarapuu käe all tantsivad rühmas velsker Ly Raudjalg, raamatukogu juhataja Aita Härm koos tütre Kadri Härmiga, külaseltsi edendaja Ulvi Lomp, ettevõtja Ulve Kanimäe, lapsevanemad Aira Truvelt ja Maret Lina koos tudengist tütre Kaiti Pilguga, kooli töötaja Liivi Mikor, müüja Ene Epro, lasteaednik Helina Matusorg ja rahvamaja juhataja Pille Sihver.

Maa sool toimib rohkem kui üks sajand meie rahva külaelus, mis on ülimalt tore.

Harry Erm,

Represseritute Klubi juhatuse esimees

● Kalmetu kooli lapsed tantsisid koos nukudega.

Lustlik neljapäeva-õhtu lasteaias

Viiratsi Lasteaias on hoo sisse saanud uus traditsioon: juba mitmendat sügist korraldavad lasteaiatöötajad oma laste vanematele peo.

Esimeste pidudega oli ärevust mõlemal osapoolel. Tavaliselt on lasteaiatüristel koos nii lapsed kui vanemad. Ja nüüd äkki ainult vanemad pidutsema!

Otsustasime ka sellel sügisel üllatada ning väikesest ideest hakkas ühtäkki iva kasvama. Mõtteid aina tuli ja tuli. Muidugi olid ettevalmistamisse haaratud ka meie tublid emmed, kes usinalt õhtuti laulu ja tantsu harjutamas käisid. Eri-liselt hea meel on selle üle, et ürituse korraldamisest võtsid osa kõik maja töötajad. Ja ettevalmistustööd kestsid tubli kuu aega.

Vanemad olid esialgu veidi passiivsed nime kirja panema. Rühma töötajad ei heitnud aga meelt. Otsustasime peole kutsuda ka lasteaiatöötajate vanemaid,

kaastöötajaid valla teistest lasteaiadest ja allasutustest, koostööpartnereid ja valla töötajaid. Ja siis oli kõik peoks valmis.

Enne peosaali sisenemist oli kõigil võimalik osta "Rübliku" loos. Uksel tervitasid pidulisi kaks ontlikku "härrasmeest", pakkudes mõnusat tervitusjooki. Pärast laudkondadesse kogunemist kutsuti rahvast mängule.

Vaibale mahtusid kõik pidulised. Järgnesid lõbusad ja lustlikud mängud. Vahepeal esinesid emmed laulu- ja tantsunumbritega. Palju naeru oli ka siis, kui laudkonnad hakkasid anekdoote lavastama. Käepäraste vahenditega valmisid lausa minietendused, mille krooniks oli lasteaiatöötajate etteaste.

"Rübliku" loto loosimine tekitas palju elevust. Välja loositi nurkademängu, diagonaalidemängu ja ka loto peavõit. Ei puudunud ka õudusjutt pimedas saalis.

Tantsuks mängis ansambel „Kaleo“. Tantsida sai rokiat jenkani ja tantsijatest puudust polnud.

Täna kõiki, kes peole tulid ja sügisõhtu meeldejäävaks muutisid. Kohutumiseni järgmistel üritustel!

Astra Jamnes,
Viiratsi Lasteaiatöötaja

MÄLESTAME

Jaak Soosaar

1. 05. 1939 – 31. 10. 2005
Saareküla

Ilmar Ermann

15. 10. 1938 – 11. 11. 2005
Valma küla

Asta Mitt

21. 04. 1928 – 15. 11. 2005
Uusna

Viktor Gurjev

27. 08. 1952 – 16. 11. 2005
Viiratsi

Seitsmeaastane **taksikoer** otsib sõbralikku peret, kus kasvamas ka laps. Helistada 439 4210 pärast kella 17.

Müüa õunu ja mett. Peeter Arro, 514 5873.

Ostame hea hinnaga korralikke jõulukuuski. Tuleme ise järele. Tasumine kohe. Tel. 526 7907.

VALIK UUSI RAAMATUID

McDermid, "Näkineiu laul" – parima kriminaalromaaniga auhinna "Kuldne Pistoda" võitja. See on raamat, milles leidub verd tarretavaid keerukaid sündmuskäike ja põnevust meeshingedele.

D. Willumsen, "Pruut Gentist" – teos sarjast "Põhjamaade romaan", mis põhineb põhjalikul ajaloolisel uurimustööl, on tundeküllane ja ladusa stiiliga.

Jüri Lina, "Õised päevad" – autori mälestusteraamat. See sisaldab põnevat dokumentaalset materjali. Veel glasnosti ajal oleks selle omamine põhjustanud paksu pahandust.

Marko Kantaneva, "Kepikõnd" – populaarse liikumisviisi vahendi isa käsiraamat. Saab teada, kuidas sündis kepikõnd ja kuidas sellest maksimaalset kasu saada.

Eia Uus, "Kuu külm kuma" on 2004. aasta romaanivõistlusel äramärgitud teos – noore inimese sinavormis kirjutatud raamat noortest inimestest, ehe ja usutav. Teosele lisab värvi Tai eksootiline olustik.

Toivo Niiberger, "Kodused rüüped & napsud". Õlle, kalja ja nastoika valmistamisega saab hakkama meist vahest iga teine, kuid raamatus on toodud palju huvitavaid retsepte ja täpseid juhiseid jookide valmistamiseks, samuti nende ajalugu.

Kai Oidermaa,
Viiratsi raamatukogu bibliograaf

"Kuukirja" annab välja Viiratsi Vallavalitsus, ilmub 20. kuupäeva paiku. Toimetaja Maret Lina (tel. 439 4473). Kirjad saata Viiratsi postkontorisse 70101; e-post: viiratsi@viiratsi.ee. Kodulehekülj: <http://www.viiratsi.ee>. Trükiarv 1400.